

Bihari Hírlap

Kéthetente megjelenő közéleti lap

XVIII. évfolyam 20. szám

2008. november 14.

bhirlap@freemail.hu

A név újra kötelez: 80 éves a Gróf Tisza István Kórház

„Kórházunk a nyolc évtized alatt átélte egy gazdasági világválságot, egy világháborút, újjáépítést, a szocializmus évtizedeit, benne az 56-os forradalmat, rendszerváltozást, egészségügyi reformokat, volumenkorlátozást, jelentős forráskivonást, aktív ágynak drasztikus csökkentését, ún. területi kórházzá minősítést, egy megbukott egészségügyi törvényt, és végül – napjainkban – ismét egy gazdasági válságba csöppent bele.

Mégis ezekben a békésnek alig nevezhető, kedvezőtlen klímájú és olykor viharos évtizedekben – ha nem is töretlenül –, de fejlődött, bővült, megújult, és máig talpon maradt. A város és az ellátandó terület legnagyobb intézménye lett. Ma is komoly kihívások, kényszerek készítik sruktúrális és egyéb változásokra. De erendendő célja, küldetése a nyolc évtized alatt ugyanaz maradt: a térség lakossága számára magas színvonalú szakellátás nyújtása, a beteg ember egészségének lehető legteljesebb visszaállítása, gondozás, megelőzés, az egészségügyi kultúra terjesztése.”

Három napon át rendezvények sorával ünnepelték városunk kórházának 80-adik születésnapját, melyek között egyik legfontosabb esemény volt, hogy az intézmény visszakaphatta eredeti nevét. 2008. november 7-étől Biharország legismertebb birtokosa, politikusa – aki a múlt század elején két alkalommal is miniszterelnöke volt országunknak –, Gróf Tisza István nevét viseli ismét a berettyóújfalui kórház. No, de ne vágjunk a közepébe, lássuk szépen sorjában. Az ünnepség november 5-én kora délután a kórház felújított orvosi könyvtára előtt kezdődött, ahol szép számban gyűltek össze a város, a kórház vezetői, egykori és jelenlegi dolgozói, érdeklődők. Először dr. Bulyovszky István főigazgató főorvos üdvözölte a megjelenteket, és megkülönböztetett tisztelettel köszöntötte a kórház alapító igazgatójának, dr. Böszörményi Nagy Géának azonos nevű unokáját. Ezek után kérte fel dr. Nagy Gábor nyugalmazott főigazgatót, méltassa a nagy elődöt, a munkásságát, az embert, aki maradandót alkotott a berettyóújfalui kórházban.

Fotók: Kari

Az orvosi könyvtár névadója, kiállításmegnyitó

– A mai napon ezt a megújult, megszépült orvosi könyvtárat a kórház első igazgatójáról, dr. Böszörményi Nagy Géa egyetemi tanárról nevezzük el – kezdte névadóünnepi köszöntőjét dr. Nagy Gábor. Hogy személye és neve méltó a megörökítésre, annak igazolására az általa írt, a „Gróf Tisza István Közkórház munkaterve” – címet viselő dolgozatából idézek néhány gondolatot. Látni fogják, hogy ez a munkaterv – a kórház első munkaterve – ma is mennyire aktuális elgondolásokat, programot tartalmaz.

„Az első szempont, amelyet ki kell elégiteni – írja –, tiszta ágyak, barátságos kórtermek, jó ápolás, jó gyógykezelés. A tudomány és a technika minden fegyverét harcba kell vinni a gyógyítás érdekében.

A betegségeket nemcsak gyógyítani, hanem megelőzésükért is gondoskodni kell. Helyet kell biztosítani a szakrendeléseknek, népszerű előadásokat kell tartani a nagyközönségnek, továbbképző

kurzusokat az orvosok számára, a gyakorló orvosok segítőtársának kell lenni, a gondozó kórház ideáját kell megvalósítani. A mai megcsonkult ország egyik legfontosabb propagandaeszköze: a kultúrfőlény hangoztatása. Ennek egyik legbeszédesebb eszköze: a modern egészségügyi intézmény. A Romániába szakadt magyarok csaknem mindegyike rendelkezik olyan kapcsolatokkal, amelyek ide vonzzák. Az új kórháznak a magyarnak maradt Bihar területén egyik fő feladata, hogy e kapcsolatok ébren tartója legyen. Kiváló orvosi munkát kell nyújtania és magas kulturális szintet reprezentálnia.”

Dr. Böszörményi Nagy Géa már a kórház tervezése során olyan szakmai igényekkel állt elő, amelyek az orvosi tevékenység kiterjesztését célozták. Pl.: hogy a két alaposztály mellett (belgyógyászat, sebészet) tüdőosztály, korszerű röntgen, laboratórium és hydrotherápia is legyen. A vég-

eredmény, hogy az eredetileg 60 ágyasra tervezett kórházból már az induláskor 106 ágyas modern intézmény lett – emlékeztetett nagyszerű elődjére dr. Nagy Gábor, volt kórházigazgató.

Aztán kinyílt az ajtó, és minden érdeklődő számára láthatóvá vált a teljesen átalakított, újjávarázsolt könyvtárterem. Közvetlenül a bejáratnál helyezték el a névadó emléktábláját, melyet leleplezése után a család, a város- és a kórházvezetés is megkoszorúzott. Bulyovszky István megköszönte a kórház műszaki osztályának a könyvtár felújításában végzett gyors és igényes munkáját, majd ráirányította az érdeklődők figyelmét a Böszörményi Nagy Géa teremben berendezett, 80 esztendő emlékei című kiállításra mondván, az idősebbek keressék meg önmagukat a falakon függő fényképeken, a tárlókban elhelyezett albumokban, naplókban, a fiatalok pedig nézzék meg, honnan jöttünk, és hová jutottunk.

„Az első évtized”

– a 80 éves Gróf Tisza István Kórház korai története a Bihari Múzeumban –

– 1928. október 28-án Berettyóújfaluban, a megcsonkított Bihar vármegye ideiglenes székhelyén számos közegészségügyi szakember és érdeklődő jelenlétében, ünnepélyes külsőségek között nyílt meg Bihar vármegye Gróf Tisza István Közkórháza. Az idén 80 esztendő kórház története azóta folyamatosan a fennmaradásért, a fejlődésért, a területi feladatok maradéktalan ellátásáért vívott küzdelmek sorozatának a története. Az a tény, hogy a kórház létrejöttének egyik fő – mondhatni kényszerű – oka volt, hogy a Trianonban aláírt békediktátum következtében csonkán maradt, központjától és így központi egészségügyi ellátásától is megfosztott Bihar kórház nélkül maradt, mára semmiben sem csorbítja az elmúlt évtizedek érdemeit, eredményeit

– hangsúlyozta Szeifert Ferenc polgármester, amikor a Bihari Múzeum időszaki kiállítótermében megnyitotta „Az első évtized – Csonka Bihar vármegye Gróf Tisza István Közkórháza 1928–1938 között” című kiállítást.

A Bihari Múzeum munkatársai – Sándor Mária forгатókönyve nyomán, Bogya Pál és Török Péter közreműködésével – az első tíz esztendő, a kialakulás és a kezdeti fejlődés időszakát látatják a nagyközönséggel kiállításukon. Nyitányként rögtön a kiváló okorról kaphatunk képet: a trianoni döntés következményeiről, melyet jól szemléltet Bihar vármegye térképe, a közepén kézzel végigrajzolt trianoni határral, körülötte pedig láthatjuk, hogy az egykori megye területén működő kórházak közül hány került a határokon kívülre

– köztük a Bihar Vármegyei Közkórház Nagyváradon.

A következő lépés – Fráter László vármegye- és vármegyeszékhely-építő alispán jóvoltából – a csonkán maradt vármegye ellátásának biztosítása volt. Ő teljesítette ki a kórházlétesítés folyamatát, melynek dokumentumai, a helyi sajtóban történt megjelenés darabjai mellett megemlékeznek az építész Csanak Józsefről, a most restaurálás alatt álló üvegekép tervezőjéről, Haranghy Jenő festőművészről, valamint a régi-új névadóról, Gróf Tisza István miniszterelnökről is.

Bár a kor kijelölt országos politikai iránya a trianoni döntés következményeit átmenetnek tekintette, Fráter László alispán korrekte, gyakorlatias gondolkodásmódjára utal, hogy a rábizott Csonka Bihart a fejlődés útjára próbálta állítani.

Vármegyházát, tisztviselőtelepet, leventeházat, utakat építtetett, és a közszolgáltatásokat is igyekezett mind teljesebbé tenni, megépült

az új posta és a közkórház is. Az intézmény munkáját olyan kiváló szakemberek szavatolták, mint dr. (Folytatás a 3. oldalon)

Közmeghallgatás

Berettyóújfalú Város Önkormányzatának Képviselő-testülete ezúton értesíti a lakosságot, hogy a közmeghallgatást 2008. november 27-én (csütörtökön), du. 14 órakor tartja a városháza (Dózsa Gy. u. 17-19.) I. emeleti nagytermében. A közmeghallgatáson az állampolgárok, valamint az önkormányzat illetékességi területén működő társadalmi és egyéb szervezetek képviselői közvetlenül a képviselő-testület előtt, ahhoz intézve tehetik fel közérdekű kérdéseiket és javaslataikat. A közmeghallgatásra szeretettel vár minden érdeklődőt:

Berettyóújfalú Város Önkormányzata

A MEGYE NAPJA

2008. november 22.

Programok
18.00 óráig:

Szereted-e még? –
Zenés utazás a slágerek világában
a Nagyvárad Állami Színház
Szigligeti Társulata
és az MM Pódium közös műsora

19.00 óráig:

Zanzibár-koncert
A belépés díjtalan!

Helyszín:

Berettyóújfalú,
Kabos Endre Városi Sportcsarnok
(4100 Berettyóújfalú, Lehel u. 1.)

Szervező:

Hajdú-Bihar Megyei
Önkormányzat
A rendezvényt támogatja:
Berettyóújfalú Város
Önkormányzata

A rendezvény ideje alatt, 8.00-14.00 óráig, a Lehel utca Sportcsarnok és régi Megyeháza közötti szakaszán forgalmi rend változásra kell számítani.

Megértésüket köszönjük!

Meghívó!

A Bihari Diabétesz Közhasznú Egyesület vezetősége tisztelettel meghív minden kedves érdeklődőt a november 18-án, 14 órakor kezdődő 15 éves jubileumi közgyűlésére és tudományos ülésére.

Helye: a Nadányi Zoltán Művelődési Központ nagyterme. (Bajcsy-Zsilinszky u. 27.)

A rendezvény ideje alatt a Bihari Diabétesz Egyesület a tagság részére 50%-os árkedvezményt biztosít diétás termékek vásárlásához a tagkönyv bemutatása ellenében a készlet erejéig.

Papp Sándor,
a Bihari Diabétesz Közhasznú Egyesület elnöke

(Folytatás az 1. oldalról)
Böszörményi Nagy Géza első igazgató, illetve dr. Fényes Pál sebész főorvos, aki saját osztálya mellett

ellátta az idén 75 éves születési és nőgyógyászati osztály irányítását is. És mindemellett, hogy kiváló orvosok voltak, a társadalom ki-

emelkedő alakjai, valódi tevékeny, alkotó polgárok, akik a hivatásuk mellett a közéletben is élen jártak, s céljaik jóval továbbmutattak az

egészségügyi alapellátáson. Olyan célok, melyek a mai kórház számára is elsődlegesek. Örökségükhöz mindnyájunknak méltónak kell

lennünk – szögezte le kiállítás-megnyitójában Szeifert Ferenc polgármester.
(Kolozsvári István)

A sebészeti műtők névadója

November 6-án délután a meghívott vendégek mellett elsősorban az intézmény dolgozói gyülekeztek a sebészeti osztály I-es, II-es műtői előtt, jövetelük célja az volt, hogy méltó emléket állítsanak a korábban itt dolgozó két kiváló sebésznek: dr. Makó Istvánnak és dr. Rác Istvánnak.

Dr. Makó István (1910-1965)
1951. február 1-jétől lett a kórház igazgatója és sebész főorvosa. Elérte, hogy a második világháború után az országban elsőként Berettyóújfaluban valósuljon meg egy jelentős kórházfejlesztési beruházás. Már kinevezése évében megindította a kórházban a szakorvosi rendeltetés és szakorvosaival együtt a területi munkát. A kórházfejlesztés szakmai programja, az úgynevezett Keletertű 1958-ban indulhatott meg. Az új kórházi épületek átadásának napját

Fotók: Kari

azonban már nem élhette meg. A neveltetéséből fakadó puritánságát végig megőrizte, a gyógyítás volt az élete. Nagy tudású sebész, nagy tekintélyű, bölcs, szigorú és következetes vezető volt.

Dr. Rác István (1925-1994)

1966-ban lett a berettyóújfalui kórház sebészeti osztályának osztályvezető főorvosa. 1978-ban „Kiváló Munkáért” kitüntetést kapott. Ebből is látszik, hogy a betegellátás érdekében éveken át lelkiismeretes és önzetlen munkát végzett. A Tu-

dományos Tanácsban szervező és konkrét tudományos tevékenysége kimagasló volt. 1987-ben a berettyóújfalui kórházból ment öregségi nyugdíjba. 1994. október 5-én hunyt el a Területi Kórház Intenzív Osztályán.

Családtagsaikk jelenlétében, bensőséges hangulatban méltatták érdemeiket, majd leleplezték emléktáblájukat.

Ezentúl a két sebészeti műtő neve őrzi emléküket, remélhetőleg, az idők végezetéig.

A díszünnepség

A Kabos Endre Városi Sportcsarnokban november 7-én nem a labdái volt a főszerep, szürke-lila huzatú, kényelmes székek sorakoztak a küzdőtérre, elegáns mélylila drapériák, virágcsokrok, az ifjúsági fúvószenekar háttérzenéje jelezte, ma nem sportélmény, más esemény teszi emlékeztetést az ideérkezők számára ezt a napot. Dél előtt 9 órakor az országosan ismert műsorközlő, Gaál Zoltán szólította a Himnusz közös éneklésére a nagy számban megjelent kórházi dolgozót, vezetőt, az országgyűlési, önkormányzati képviselőket, meghívott vendégeket.

Elsőként Szeifert Ferenc, Berettyóújfalui polgármestere köszöntötte az ünneplőket, a határon inneni és túli magyarokat. Üdvözlőbeszédében kifejtette, 2008 városunkban az ünnepi események időpontja, ez év májusában volt 400 éve annak, hogy Báthory Gábor erdélyi fejedelem Berettyóújfalunak hajdúvárosi kiváltságokat, gyakorlatilag városi rangot adott, idén 75 éve létesült a kórház szülészeti-nőgyógyászata, és október 28-án volt nyolcvan éve, hogy a trianoni békediktátum következtében egészségügyi intézmények, kórház nélkül maradt Csonka Biharban a nagy elődök munkálkodása révén felavathatták a Gróf Tisza István Közkórházat. Mindhárom eseményről méltóképpen kívántak megemlékezni, így a mostani 80 éves jubileumon háromnapos rendezvénysorozattal, névadásokkal, kiállítás-megnyitókkal tisztelegtek elődeik emléke előtt, hiszen: „mi azt tartjuk egyik legfontosabb feladatunknak – mondta Szeifert Ferenc –, hogy az általuk ránk hagyott hagyatékot fenntartsuk, átörökítsük és továbbfejlesszük.”

Ezt követően Gyula Ferencné országgyűlési képviselő asszony üdvözölte a jelenlévőket, kijelentette: ez a nap más lesz, mint a többi hétköznap, az ünnep fényesíti széppé, különlegessé. Az elmúlt 80 év történelmivé varázsolja az itt gyógyítók és ápolók mélységes hite, elkötelezettsége életünk részévé avatja, s a kórház betegek sokaságának köszönete és halála időtlenné teszi.

Ma, amikor az ünneplés napjainak fénye sok mindent megszépít, mégis reálisan kell felmérni helyzetünket és lehetőségeinket. Nem lehet arról beszélni, hogy minden rendben van, de azt szívből remélem, hogy minden dolgozó tudja

és érzi, hogy itt más a helyzet, mint az országban, ahol a rendszerváltás óta a nemzeti közmegegyezés várolistáján van az egészségügy. Mint is jelent ez a más helyzet? Jelent együtt-gondolkodást, jelent egyfajta közös lobbizást, értelmes, új szakmai utak kijelölését, és jelent egy olyan vizionált jövőképet, amelynek megvalósítása az elkövetkező 30-50 évre stabilizálja kórházunk helyzetét. A minisztériumi szakmai egyeztetés után vagyunk, melyen zöld utat kapott a 4,2 milliárdos szakmai program, következhet a megvalósítás előkészítése úgy, ahogy eddig is tettük, vitatkozva, csiszolgatva egymás érveit, de együtt, összefogva!

Van tehát jövőképeünk, vannak elfogadott terveink! Legyen erőnk ezt végrehajtani, a múlt emlékeinek tiszteletére, a jelen megbecsülésére, a jövő megszépítésére - mondta a képviselő asszony, majd boldog születésnapot, boldog ünnepet kívánt.

Dr. Vitányi István országgyűlési képviselő születésnapján köszöntésképpen személyes élményeit osztotta meg az ünneplőkkel, elmondta, több évtizede, több szálon is kötődik a kórházhoz, ezért ami az intézménynek öröm, az számára is az, és ami az intézménynek fáj, az neki is fáj. Például nagyon örült annak, amikor 5 évvel ezelőtt, a 75-dik születésnapon ugyanezen a helyen Kökény Mihály, akkori egészségügyi miniszter kijelentette: „...ennek a kórháznak nincsenek a gyógyító munkát bénító adósságai, viszont van minőségbiztosítási tanúsítványa, van öt évre elfogadott szakmai programja. Tudják, hogy mint akarunk, mit szeretnénk megvalósítani. E szilárd alapokon nyugvó szakmai elképzeléseket igyekszik a kormány is pályázataik kedvező elbírálásával támogatni. A kórház titka könnyen megfejtethető – mondta – a folyamatos szakmai megújulás és a szigorú gazdálkodás. Az elmúlt öt év azonban nem igazolta a minisztert, a folyamatos szakmai megújulás és a szigorú gazdálkodás ellenére is egyre nehezebb feltételek mellett kénytelen működni az intézmény - állapította meg a képviselő és hozzátette, amikor a leki és a politikai igazság elválik egymástól, kapaszkodók kellenek, olyanok, mint a mai nap, és olyan sziklaszilárd jellemű példaképek, mint amilyen a névadó, Gróf Tisza István volt.

Az üdvözlőbeszéd után dr. Bulyovszky István főigazgató főor-

vos tartotta meg ünnepi előadását Múlt jelen jövő címmel. Bevezetésképpen a főigazgató leszögezte, nincs új a Nap alatt, hiszen 80 év múltával is azonos problémák köszönnek vissza. Először azt a történelmi korszakot ábrázolta, amely életre hívta, szükségessé tette, hogy a trianoni békediktátummal megcsontított Biharban újra legyen élet, közigazgatás, illetve javítani tudjanak az akkoriban nem éppen rózsás közegészségügyi helyzeten. Vészesen hasonló az 1920-as évek pénzügyi-gazdasági légköre a mostanihoz, ismert, hogy a '20-as évek a nagy világgazdasági válságba torkollottak. Berettyóújfaluban paradox módon ezek az évek a virágkort jelentették mégis, ekkor épültek meg a közintézmények, de a kórházra csak 1928-ban került sor, hiszen megépítéséhez külföldi kölcsönt, 1,7 milliárd pengőt kellett felvenni. Az új intézmény első igazgatója dr. Böszörményi Nagy Géza már az alapításkor gondozó kórháznak szánta a létesítményt, ami a fekvőbeteg ellátáson túl, a bihari térség összes egészségügyi ellátásának központi szerepét is jelentette. Bulyovszky István ezek után 1928-tól sorolta a kórház igazgatóit, akik közül négyet emelt ki különösen jó szívvel, azokat, akik igazán maradandót alkottak: Böszörményi Nagy Gézát, Makó Istvánt, Bartha Ferencet és Nagy Gábort. Érdemeiket hangsúlyozva a hallgatóság megismerkedhetett az intézmény múltjának legfontosabb történéseivel. A közelmúlthoz, a jelenhez érve a kórházban folyó rekonstrukciós munkálatokból a 2005-ös rendelőintézet felújítást, a sürgősségi és a krónikus osztályok, a közforgalmi gyógyszerár létrehozását említette. Kijelentette: 2007. április 1-je megtörte ezt az addig egyenes ívűnek mondható fejlődést, hiszen a megyei Kenyéz-kórház után a berettyóújfalui vezetette el országosan legnagyobb számban aktív ágyait (35%). Ez a kórház dolgozóinak, a vezetésnek, a fenntartó önkormányzatnak egyaránt komoly fejtörést okozott, okoz ma is, és kiutakat keresnek. Jelentős kiadáscsökkentést kellett végrehajtaniuk, aminek a létszámleépítés is fájdalmas része volt. Telephelyet szüntettek meg, bezárták a püspökladányi krónikus osztályt, csökkentették az energia-felhasználást, tömbösítették az egyes ellátási területeket, melyek jelenleg is foly-

(Folytatás az 5. oldalon)

MEGHÍVÓ

November 19-én, délután fél 4 órakor a Nadányi Zoltán Művelődési Központ nagytermében vendégünk lesz

WITTNER MÁRIA
Bemutatjuk a Hóhér vigyázz ... című megrázóan szép filmet a halálra ítéltéről.

A vetítés után beszélgetünk az 1956-os szabadságharc hőseivel, Wittner Mária országgyűlési képviselővel. Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

Orbán Balázs Társaság
Trianon Társaság

A magyarok vére

– Az 1956-os forradalom és szabadságharc bukásának emlékezete –

Téptett magyar sorsunk, meggyötört nemzeti identitásunk hű mementójaként oly sokszor és oly sokan megemlékezünk már. Ígértük magunknak és a világnak is, hogy ezentúl minden más lesz, mert a múlt megtanított immár minket az emberibb, szebb élet törvényeire. Volt, amikor eszméltünk, és méltók voltunk az elődökre, de volt, amikor galádul becstaptuk őket és magunkat is.

1956. november 4-e egy máig csúfosan éktelenkedő seb a haza testén. Az igaz ügyért harcoló férfiak és nők reménytelenül tekintettek ki a lerombolt házfalak közül, amikor látták, hogy 1945 után újra szovjet tankok lépik el Budapest utcáit. Még folyt a harc egy rövid ideig, de a túlerő térdre kényszerítette az ellenállókat. És az álom szertefoszlott. Ismét elbukttunk, beláthatatlanul távolra került tőlünk a szabad élet hön áhított hajnala. Újra a félelem, a terror, a sunyi félelemkeltés rettenete ülte meg a lelkeket. Elkezdődött a megtorlások, a bebörtönzések kora. Késébe esett segélykiáltás szövi át még most is a mindennapokat. Az elesettek, a kivégzettek, a nyomorékká vertek közös sikolya ez, amelynek még a „puha” diktatúra álszent hazugságai sem vették ki az élet. De az igazság hangja évtizedekig néma maradt. Ellenforradalom volt! – így ordítottak a kádári hatalom aljas szolgálói, ha valaki kételkedett 56-ot illetően. A rendszerváltás során azonban átértékelődött a múlt. Rehabilitálták Nagy Imrét és társait, valamint a névtelen hősokeket is, akik véruket ontották népük felemelkedéséért.

A lelkiismeret és a részvétel hangja szólalt meg azokban a berettyóújfalui polgároknak, akik kilátogattak az 1956-os forradalom és szabadságharc tanúságtételeként emelt kopjafához november 4-én, este hat órakor. Emlékeztek, és lerótták néma kegyeletüket a fába faragott múlt előtt. Késő őszi este volt, de a gyertyák, amelyek fellobbantak, elűzték a sötétséget és a lassan a városra telepedő hideget. Majd mindenki csendben hazaballagott, de a fény még messze világított azon az éjjelen. Mert többet ért, mint akárhány, mondatba foglalt szép magyar szó...

Kiss Tamás

